

فَنَسِيَهُمْ اِنَّ
الْمُنَافِقِينَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ “Münafık erkeklerle münafık kadınlar (sizden değil) birbirlerindendirler. Kötülügü emrederler, iyiliği yasaklarlar ve elliğini kapatırlar (cimrilik yaparlar.) Onlar Allah’ı unuttular, Allah da onları unuttu. Şüphesiz münafıklar fasıkların taa kendileridir.” (Tevbe Suresi, 67) Kur’an açisinden baktığımızda problemin “insanın Allah’ı Unutması’nda toplandığı açiktir: İnsan Allah’ı unutunca Allah da insanı “unutuyor” veya Allah insana kendi kendisini unutturuyor. Yine Kur’an açisinden baktığımızda “Allah’ı unutan insanların “münafıklar” veya “fasıklar” olduğunu öğreniyoruz. Yani Kur’an bize “Allah’ı unutma” fiilinin ancak münafık ve fasıklara yaklaşacağını öğretmiş olmaktadır. Kur’an’da insanla ilgili unutma fiilinin bir de “Hesap Gününüunutma” biçiminde zikredildiğine tanık olmaktayız. Casiye Suresi’nin 34’üncü ayeti şöyledir:

وَقِيلَ
الْيَوْمَ
نَنْسَيكُمْ
كَمَا
نَسِيتُمْ
لِقَآءَ
يَوْمِكُمْ
هَذَا
وَمَأْوَيكُِ
ُ النَّارُ
وَمَا لَكُمْ
مِنْ
نَاصِرِينَ “O gün şöyile denilir: ‘Siz dünyada bugüne kavuşmayı nasıl unuttuysanız, Biz de sizi öyilece unutacağınız. Yeriniz ateştilir ve sizin için yardımıcılardan hiç kimse de yoktur.’ Aslında “Hesap Günü”ne yönelik unutma fiilinin de gerçekte Allah’ın “bir gün” dünyada olup bitenleri “yargılayacağı” inancına yönelik bir unutma olduğunu düşünürsek, sonuçta Allah’ı unutmanın bir uzantısı olduğunu görürüz. Asıl soru şudur: İnsanın Allah’ı unutması ne demektir? Cevap da şu olmalıdır: -İnsanın Allah’la olmazsa olmaz ilişkisini yok farz etmesi, görmezden gelmesidir. Allah’ın insanla olmazsa olmaz ilişkisi dediğimizde de, insanın yaratılışını, varoluşunu, hayatını idame ettirmesini, hayatını idame ettirdiği vasatı (dünya, kainat), nefes alışını, yemek yiyyisini, yediği yemeği (rizki), üreyip çoğalısını (neslin devamı), sevmeyi, sevilmeyi, hayatının sona erişini ve bu arada insan hayatına giren binlerce, milyonlarca, milyarlarca oluşu ancak Allah’ın dilemesi ile gerçekleştirdiğini unutması anlaşılmıyor. Peki, “unutma” neden bu kadar, yani Allah’ın hoşnutsuzluğunu çekecek kadar önemlidir?
Çünkü bütün bu olmazsa olmaz ilişkii çerçevesi, insanın Allah’la bir “hukuk”unun olmasını gerektiriyor ve insan unutunca, bu

hukuku da devre dışı bırakacağını sanıyor. İnsanın Allah’la hukuku, öncelikle Allah’la karşı görevlerin çerçevesini gerektiriyor, sonra Allah’ın evreni ve insanı yaratmadaki gaye çerçevesinde insanın nasıl bir dünya hayatı süreceğine dair ölçüleri vaz’etmesini gerektiriyor: İnsan – insan ilişkileri, insan – çvre ilişkileri … Buna göre insan Allah’ı unutunca bu anlamdaki “hududullah – Allah’ın sınırları”nı da devre dışı bırakacağını düşünüyor. Peki ne anlaşılmalı “Allah’ı unutmak” deyince? “Allah’ı unutmak” haşa “Allah yok” demek değil belki, ama O’nu zihnin geri planlarına itmek, gündeminde bulundurmamak, yok farzederek bir dünya kurmak anlamına geliyor. Kendi kendime doğuyorum, kendi kendime nefes alıyorum, neslimi kendi kendime devam ettiriyorum ve bütün bunların sonucu olarak kendi kuralımı kendim koyuyorum.

Ölümü unutabiliyor muyum? Ölümde sonrayı unutabiliyor muyum? Bunlar zor şeyler belki, ama unutmuş gözükerek yaşamaya çalışıyorum… İnsan Allah’ı unutunca, dünyada, Allah’ın ölçüleri dışında bir yapılanmaya gidiyor. Elmalılı M. Hamdi Yazır, Haşr Suresi (19)’ndeki

وَلاَ
تَكُونُوا
كَالَّذِينَ
نَسُوا اللهَ
فَاَنْسَيهُمْ
اَنْفُسَهُمْ
اُولَئِكَ
هُمُ
الْفَاسِقُونَ ayetin tefsirini yaparken “Allah’ın korkmaz, hukukunu tanıtmaz ve O’nun sonsuz korumasından yardım dilemez olmuşlardır” notunu düşüyor. Bu, bir başka ifadeyle insanın kendi hevasını tanrılaştırması durumudur. Allah’ın insanın unutma filine karşı Zâtı açisinden mukabelesinin öncelikle “mukabele-i bil misil” yani “aynı ile karşılık” vermek, yani “unutmuşluğa mahkum etmek” sonra da “insanı kendi kendisine unutturmak” olduğunu yukarıda verdiğimiz ayetlerde belirtmişik. Elmalılı Hamdi merhum “Allah’ın kendi kendilerine unutturduğu” insanları da şöyle tasvir ediyor: “Sarhoş gibi ne yaptıklarını bilmezler. İnsan nefsinin, beşer hukukunun kıymetini anlamaz, adı şeylere tapar ve insanlığı zelil ederler. Ayrıca kendilerini kurtaracak hayır ve hasenatı düşünmez, azaptan koruyacak işler yapmaz, ve yarın için bir şeyler hazırlamazlar… Netice olarak denilebilir ki, onlar kiyamet günü öyle dehşetli trajedilere maruz kalırlar ki kendilerinden geçerler. Hatta ruh yoktur deyip duranlar dahi, böyle kendilerini unutmuş, insan varlığının en mühim ayrırcı unsurunu teşkil eden şuur nimetini kavrayamamış kimselerdir. İnsanın kendisini hissetmesi fitri olduğu için şuurdan, şuurun hukukundan ve onun Allah’la bakan yönünden gaflet edenlerin fitratı bozulmuş kimseler olduklarına tenbih için unutmak ile ifade edilmiştir.””

Özette Elmalılı, “Allah’ın kendilerini kendilerine unutturduğu” insanları, varlık şuuru silinmiş insanlar olarak değerlendiriyor. Peki, “Unutma” fiili Allah’la izafe edilmeyeceğine, Allah Teala “unutmak”tan münezzeü olduğuna göre “Allah’ın insanı unutması” nedir? Belki de “unutma” filinde insana yönelik en büyük tehdidi ihtiva eden boyut

Allah'ın insana aynı ile mukâbele etmesidir. Yani “madem unutuyorsun…” diye başlayarak insanın ilahi alakanın en uzağına düşürülmesidir. Aslında bu, bir anlamda insanın şah damarının kesilmesinden farksızdır. İnsanın Allah tarafından yok farzedilmesi nasıl bir şey olurdu, bunu düşünmek bile ürperticidir. Sizin iradenizle, kudretinizle hayatını devam ettiren birisine “unuttum seni” dediğinizi düşünün bir. Nasıl bir müeyyide olurdu bu? Rahmetinin kesilmesi midir, bereketinin, lutfunun, selametinin…; Belki bunun için Kur’an’da “Allah’ı unutan bir kavmin maneviyatı mahvolmuş bir millet olacağı” bildiriliyor. (Furkan Suresi, 18) Maneviyatı mahvolmuş bir millet… Milletler… Nasıl bir şey bu? Belki Allah’ın insana kendi kendini unutturması da “unutma” diye nitelenen ilahi tavırın bir uzantısıdır. Kur’an’da “unutma” fiili ile bağlantılı bir başka kavram “gaflet” kavramıdır. Yani Allah’la ilişkisinin farkında olmayan insanı anlatır “gafil” vasfi. İşte o “gafilleri anlatırken Kur’an, bakınız nasıl bir çerçeve koyuyor önümüze:لَهُمْقُلُوبٌلاَيَفْقَهُونَبِهَاوَلَهُمْاَعْيُنٌلاَيَسْمَعُونَبِهَاوَلَهُمْاَذَاننٌلاَيَسْمَعُونَبِهَااُولَئِكَكَاْلاَيَسْمَعُونَبِهَااُولَئِكَكَاَضَلُّاُولَئِكَهُمُالْغَافِلُونَ “Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar, gözleri vardır, onlarla görmezler, kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir, hatta daha da şaşkınlıktır. İşte asıl gafiller onlardır.” (Araf Suresi, 179) Demek ki Kur’an çerçevesinde “gaflet” çukuruna düşen insanın kalbi kavrama, gözleri görme, kulakları işitme hassasını kaybetmiş, kendisi de hayvanlıktan bile daha büyük bir şaşkınlığa düşmüş demektir. Demek ki insanlık “Allah bilgisi – şuuru”na sahip olmakla var olabilen bir özelliiktir. “Gaflet”in karşı kutbunda “Allah’la birlikteliğin farkında olmak” var. Ona Kur’an ifadesince “zikr’ullah” diyoruz. “Zikrullahtan kopuk”, yani “Gafil”, yani “unutmuşlar zümresinden” bir insanı Kur’an şöyle anlatıyor: وَمَنْيَعْشُ عَنْذِكْرِالرَّحْمَنِ

نُقَيِّضْ
لَهُ
شَيْطَانًا
فَهُوَ لَهُ
قَرِينٌ “Rahman olan Allah’i
anmaktan uzak yaşayana, yanından hiç ayrılmayacak bir şeytanı arkadaş olarak musallat
ederiz. Artık o şeytan daima onunla beraberdir.” (Zuhur Suresi, 36) Demek ki,
Allah’i unutanın yanına Şeytan sokuluyor ve onun hayatı artık Şeytan’ın
arkadaşlığında geçiyor. Kur’an açisinden baktığımızda ise Şeytan’ın
insan için “apaçık bir düşman” olduğunu görüyoruz.
Kur’an bize وَلاَ
تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ
“Şeytanın adımlarına uymayın” çağrısında bulunuyor. (Bakara Suresi,
168) Belki de “unutma – gaflet” gibi, Allah tarafından sakındırıldığımız
tüm olumsuz özellikleri düşündüğümüzde ortaya
“İnsanın kendisinin apaçık düşmanı olan Şeytanın adımlarına uyması”
sonucuna varıyoruz. Allah’i unutan insanın varıp duracağı yer, Şeytan’ın
arkadaşlığıdır. Zamanımıza geldiğimizde, dünyanın bir süredir “Allah’i
unutma” depremi ile sarsıldılığını söylemek mümkün. Niçe
“Tanrı öldü” derken haşa Allah’in öldüğüne
inanıyor değildi. Kendi kafasında yok etmeyi deniyordu Allah’ı… İnsanı bile aşip, bir
tür Tanrı-İnsan üretmeyi hedeflemiştir. Sonunda kendisi çildirarak
öldü, felsefesinden de Hitler türü dünyayı ateşe veren megalomanlar
doğu. August Comte – Marks – Darwin gibi teorisyenler, Stalin – Mao gibi
uygulayıcılar, deistler, ateistler, boy boy Allah’i insanın ilişki alanı dışına çıkmak
isteyenler, sonunda getirip bir ateş çukurunun kenarına bırakırlar insanoğlunu…
Şiddet, alkol, uyuşturucu, kuralsız cinsellik, intihar… İnsanoğlu savruluyor kendi beninin
fırtınalarında… Kendi kendinizi düşünün bir. Allah’i unuttuğunuz
zamanlarda insanlık haysiyetinizdeki aşınmayı… İçinizde büyüyen
canavarları… Hayvandan öte vahşileşmeleri… Kural çığneme
şehvetini… Çamurlaşmayı, kire bulanmayı, bunaltıyı, bulantıyı, ruh
daralmasını… Küresel çapta bir insanlık aşınmasına tanık oluyorsak
bugün, vahşet kıtakıt kol geziyorsa, insanın insana karşı sorumluluğu sıfırlanmışsa,
sömürü küreselleşmişse, açık, sefalet küreselleşmişse, tanrı
adı bile kişisel ve kavmi çıkarlara alet edilebiliyorsa, hepsinde Allah’la ilişkideki
hassasiyet aşınması mevcuttur, yer yer yürek çürümeleri vardır…
İnsanoğlu, “bir gün” Allah’la buluşacağına dair bilinç aşınmasına
uğramıştır. “Halik”ı unuttuğu için varlığının anlamını yitirmiş,
“Rezzak”tan koptuğu için Karunlaşmış, “malikül
mülk”ten koptuğu için üike üike Firavunlaşmış ,
“Rabbül alemin”den koptuğu için kendinde tanrısal güçler
vehmetmiş… “Basir”i unuttuğu için küçük
dünyasında farkedilmeyeceğini düşündüğü suçlar işlemiş,
“Hakim”i unuttuğu için yargısız dünya düşleri kurmuş…
İnsanoğlu hüsrana düşüş sonunda… Allah’i unutan çağ
diyesi geliyor insanın, insanın insanı aşınmasını görünce… Allah insana hitab

ediyor:

فَاذْكُرُونِى
اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا
لِى وَلاَ
تَكْفُرُونِ
“Siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, nankörlük
etmeyin!” (Bakara suresi, 152) اِلاَّ
اَنْ يَشَاءَ
اللهُ
وَاذْكُرْ
رَبَّكَ
اِذَا
نَسِيتَ
وَقُلْ عَسَى
اَنْ
يَهْدِيَنِ
رَبِّى
لاَقْرَبَ
مِنْ هَذَا
رَشَدًا “Unuttuğun zaman
Allah’i zikret!” (Kehf Suresi, 24) يَوْمَ
يَبْعَثُهُمُ اللهُ
جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُهُُ
ُمْ بِمَا
عَمِلُوا
اَحْصَيهُ
اللهُ
وَنَسُوهُ
وَاللهُ
عَلَى كُلِّ
شَىْءٍ
شَهِيدٌ Unutmamalı ki “Onlar
O’nu unutsa bile Allah hiçbir şeyi unutmuyor, her şeyi en ince ayrıntısına kadar bir
kitaba dercediyor. Allah her şeye tanık” (Mücadele Suresi, 6)

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)